

ШЕТЕЛ ТІЛІН ОҚЫТУДАҒЫ САНДЫҚ ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ РӨЛІ

Бейбітова М.С.¹,

¹магистр, оқытушы

ҚазХҚжӘТУ, Алматы ,

e-mail: beibitovs@gmail.com

Аңдатпа. Бұл мақалада шет тілін оқытудағы цифрлық технологиялар мәселесі қарастырылған. Қазіргі заманғы цифрлық технологиялар шетел тілдерін оқытудың дәстүрлі тәсілдері мен әдістерін толықтыра алады. Цифрландырудың артықшылығы - оны шет тілдік білім берудің жаңа тәсілдерін құру және жетілдіру кезінде қолдану мүмкіндігінде. Бұл мәселенің жаңалығы мен өзектілігі тереңірек зерттеуді қажет етеді.

Тірек сөздер: цифрландыру, шет тілі, шетел тілін оқыту, сандық технологиялар, құзыреттілік

Сандық технологиялар оқу үрдісіне жаңа элементтер енгізіп, жаңа мүмкіндіктер туғызды. Бұл мақала шет тілдерін оқыту үшін сандық технологияның құндылығы туралы жаңа зерттеулерді қарастырып, білім беру саясатын құру айғақтарының контекстінде, студенттердің шет тілін тиімді оқуына қатысты сандық технологияның негізгі педагогикалық қолданыстарын қарастырады. Сонымен қоса, сандық медианың бірқатар түрлерін пайдаланудың терең сипаттамасын ұсынады және шет тілін оқыту мен оқудың практикалық идеяларын біріктіреді. Интернет кеңістігінің қазіргі кездегі дамуы мәліметті виртуалды түрде жеткізіп, оқыту барысында білім алушының интербелсенділігін арттыруға мүмкіндік береді. Соның негізінде интербелсенді әлеуметтік-коммуникативтік технологиялар пайда болып, ақпараттық-білім беру орта өзгере бастайды. Сандық медиада білім беруге бағытталған коммуникативтік технологиялар өнімдері өзара жаңа контент құрайды [1].

Жалпы, шет тілін оқытудағы сандық технологияның рөлін қарастыру үшін сандық технологиялар мен педагогика арасындағы байланыстан бастау алу керек. Педагогикалық ұстанымдардың бі сандық технологиялар мен педагогика арасындағы байланыс – бұл барлығына оқуды тиімді және қолжетімді етуге көмектесетін құрал, технологиялар арқылы оқуды тиімді ету.

Осы айтылып отырған құралдар соңғы бірнеше жылдар бойы оқу үрдісіне қосылды. Мысалы, интерактивті тақталар, Power Point презентациялар. Қазіргі таңда ең көп қолданыстағы технологиялық жетістіктердің бірі [2]. Дегенмен, одан басқа да, шет тілін тиімді оқуына қатысты қажет құралдар бар.

Бірінші, Google Classroom бұл Google-дің онлайн-білімге, сондай-ақ оқытуды басқару жүйесінің индустриясына қосқан үлесі және бүкіл әлемдегі оқу үрдісін қағазсыз ғана емес, сонымен қатар тиімді етуге бағытталған.

Google Classroom-нің ең жақсы артықшылықтарының бірі – Google Docs. Бұл платформаның ұтымды жақтары: құжаттар Интернетте сақталады және шексіз адамдармен бөлісуге мүмкіндік береді. Сіз Google Docs көмегімен хабарлама немесе тапсырма жасап, студенттеріңізбен бөліскен болсаңыз, олар дереу Google Drive арқылы қол жеткізе алады. Сонымен қатар, Google Docs Google Drive қалталарында оңай реттеледі және жекелендіріледі. Басқаша айтқанда, енді ақпаратпен алмасу үшін сізге электрондық пошта қажет емес; сіз тек қана құжат жасайсыз және оны қанша студентпен бөлісе аласыз.

Бұл платформада бағалау жүйесі де қарастырылған. Тапсыру процесі бұрын-соңды ешқашан осы платформадағыдай тез және тиімді болған емес, өйткені Google Classroom-да сіз кімнің өз тапсырмасын жібергенін және кімнің әлі де жұмыс істеп жатқанын оңай тексере аласыз, сонымен қатар өз пікіріңізді дереу ұсына аласыз. Жалпы айтқанда, бұл платформа тегін және оқу үрдісін бірнеше деңгейде жеңілдетеді.

Екіншісі – субтитрлі бейнематериалдар, соның ішінде оқу, дерек, көркем фильмдер. Шет тілін үйрену барысында түпнұсқа диалогты тыңдау көрермендердің тілдік білімдерін жетілдіретіні дәлелденген. Зерттеу жұмыстары жүргізіліп, нәтижелері шынымен айқын көрінді: дубляждан гөрі субтитрді артық көретін және диалогтың бастапқы нұсқасын тыңдайтын адамдардың көпшілігі тыңдау және түсіну дағдыларына ие. Субтитрмен бірге түпнұсқа фильмдегі барлық нәрсе өзгеріссіз қалады, демек, түпнұсқа актерлердің дауысы да орнында қалады. Субтитрлер арқылы белгілі бір фильмде қолданылатын екпінді түсіну мүмкін болмаған жағдайда, түпнұсқа диалогтың не туралы екенін түсініп, оқып алуға болады.

Субтитр арқылы фильмнің сюжеттік желісінен ләззат алу кезінде жаңа тілдерді үйрену және әлемдегі басқа мәдениеттерге қол жеткізу оңай.

Үшіншісі – сандық технологияның белгілі мысалдарына әлеуметтік медиа жатады. Оның ішінде, қазіргі таңда күн сайын қолданушы саны артып келе жатқан TikTok бағдарламасы, Instagram және т.с.с. бағдарламалар шет тілін үйренуге үлкен ат салысуда. Түрлі медиа технологиялар интербелсенді ресурстарды файл, флеш-тасымалдаушы арқылы нақты мерзімде бірнеше қатысушылармен алмасуға мүмкіндіктер туғызады [3].

Нәтижесінде оқыту құралдары мен технологиясы студенттерге өзін-өзі басқарудың тиімді оқу дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді. Олар нені үйрену керектігін анықтай алады, Интернеттегі ресурстарды табады және қолданады, проблема бойынша ақпаратты қолданады, тіпті нәтиже бойынша кері байланысты бағалайды.

Осыдан шығатын қорытынды, қоғамның өсіп отырған сұраныстарына және ақпараттық-коммуникациялық технологиялар жиынтығына байланысты білім беру, мұғалімдер біліміне сандық технологияны қосу қажет. Мұғалім сандық технологияны пайдалану және өзінің кәсіби дамуына арналған технология құзыретімен жабдықталуы керек.

Бұл технология білім алушыларды тәуелсіздікке, ал оқу бағдарламалары динамикалық болуға шақырады. Білім беруде сандық технологияларды

қолдану тек жаңа заман талабы ғана емес, олар білім алушылардың интербелсенділігін арттыру негізінде үштілді құзыреттілігін нығайтуға әкелетіні дәлелденуде. Сонымен бірге сандық технологияларды қолдана білетін оқытушының кәсіби шеберлігі өсіп, өзінің де, оқушыларының да шығармашылық қабілеттері мен зерттеуге қызығушылығы арта береді [4]. Сондықтан мұғалімдер Интернеттің мүмкіндіктерін пайдалану арқылы өз пәндерінің мазмұны мен оны оқытуда қолданатын әдістемелік білімдерін толықтыруы керек.

Сандық технологияны педагогика саласындағы қолдану тек техникалық дағдыларды игерумен шектелмей, оның жетістіктерін оңтайлы қолданып, күнделікті сабақтағы тәжірибені өзгертуді қажет етеді. Осыған байланысты, қазіргі таңда “teacher fading” деген ұғым пайда болды. Бұл термин тапсырманы немесе әрекетті орындау үшін қажетті көмек деңгейінің төмендеуін білдіреді. Дағдыға үйрету кезінде басты мақсат студенттің берілген тапсырмамен өз бетінше айналысуы болып табылады. Енді оқыту процесінде мұғалімнің рөлі бұрынғыдай басым болмайды, алдыңғы қатарға білім алушының жауапкершілігі, іздену талпынысы мен белсенділігі шығады. Оқытушы кеңесші қызметінде. Бұл көп студенттерге бағытталған және икемді процесс [5].

Оқу үрдісін өзгерту, тиісінше, мұғалімдердің сандық құзыреттілігіне алып келеді. Сандық құзыреттілік дегеніміз түсініксіз ұғым болып көрінгенімен, осы салада оның бес бағыты анықталған: (а) ақпарат пен мәліметтер сауаттылығы, (б) байланыс және ынтымақтастық, (с) сандық мазмұнды құру, (г) қауіпсіздік және (д) мәселелерді шешу.

Сонымен, сандық технология рөлінің білім беруде, әсіресе шет тілдерді игеруде, зор екенін көре тұра, оны күнделікті оқу үрдісіне енгізіп қалыптастыру үшін келесі қажеттіліктер туындайды:

- білім алушылармен жұмыс жасайтын қызметкерлердің барлығына сандық құралдар, олардың қажеттіліктері мен алғышарттары негізінде, қолжетімді болуы керек;
- оқытуда қолданылатын сандық оқыту ресурстары білім беру контентіне сәйкес келіп, технологияларды тиімді пайдалануына әкелуі керек;
- сандық технологиялар оқыту мен оқу үрдісін ұйымдастыру және басқару мәселелеріне қатысты персоналдың жұмыс жағдайын жеңілдету үшін қолданылуы керек.

Сандық технологиялар мерзімде білім алушылардың мүмкіндіктері өседі. Әсіресе шет тілін үйренушілер дәстүрлі ақпарат көздерінен де, әлеуметтік желілерден де, яғни Интернеттен, шетел тілін үйренуге байланысты ақпарат, қажет дағды, білік пен әрекеттерді қамту арқылы ерекше және мүлде жаңа мазмұнды құзыреттілікті игереді. Ол – цифрландыру заманында өте маңызды болып табылатын шет тілінің ақпараттық құзыреттілігі. Кәсіби өсу мен мансапқа жету үшін қазіргі заманғы білім алушылар шет тілінің коммуникативті құзыретін ғана емес, сонымен қатар шет тілінің ақпараттық құзыреттілігін қалыптастыруы қажет.

ӘДЕБИЕТ

[1] Кихтан В.В. Образовательный контент в интернет-медиа: история становления и тенденции развития. – Автореф.диссертации - <http://www.dslib.net/zhurnalistika/obrazovatelnyj-kontent-v-internet-media-istorija-stanovlenija-i-tendencii-razvitija.html>

[2] Gruszczynska A., Merchant G., Pountney R. Digital Futures in Teacher Education: Exploring Open Approaches towards Digital Literacy. - Electronic Journal of e-Learning, 2013. 11(3). 193-206 pp.

[3] Рақымғалиева А. Д. Формирование интерперсональной среды учащегося средствами интерактивных социальных коммуникативных технологий – Известия КазУМОиМЯ им. Абылай хана, сер.филологическая,2020, №2, с 154 - 163

[4] Мендекенова А.Д. Цифровой контент как инструмент формирования трёхязычной компетенции будущих учителей иностранного языка. Известия КазУМОиМЯ им. Абылай хана, сер.филологическая,2019, №2, с 114 - 120

[5] Olofsson A. D., Fransson G., Lindberg J. O. A study of the use of digital technology and its conditions with a view to understanding what ‘adequate digital competence’ may mean in a national policy initiative. - Educational Studies, 2020. - 46:6, 727-743.

REFERENCES

[1] Kikhtan V.V. Obrazovatel'nyi kontent v internet-media: istoriya stanovleniya i tendentsii razvitiya. Avtoref.dissertatsii. (Educational content in Internet media: the history of formation and development trends. - Abstract of dissertation). <http://www.dslib.net/zhurnalistika/obrazovatelnyj-kontent-v-internet-media-istorija-stanovlenija-i-tendencii-razvitija.html>

[2] Gruszczynska A., Merchant G., Pountney R. Digital Futures in Teacher Education: Exploring Open Approaches towards Digital Literacy. - Electronic Journal of e-Learning, 2013. 11(3). 193-206 pp.

[3] Rakymgalieva A. D. Formirovanie interpersonal'noi sredy uchashchegosya sredstvami interaktivnykh sotsial'nykh kommunikativnykh tekhnologii. (Formation of the student's interpersonal environment by means of interactive social communication technologies). Izvestiya KazUMOiMYa im. Abylai khana, ser.filologicheskaya. (Bulletin of KazUMOiWL named after Abylai Khan, ser. Philological.). 2020, №2, 154 – 163 pp.

[4] Mendekenova A.D. Tsifrovoi kontent kak instrument formirovaniya trekh"yazychnoi kompetentsii budushchikh uchitelei inostrannogo yazyka. (Digital content as a tool for the formation of trilingual competence of future teachers of a foreign language). Izvestiya KazUMOiMYa im. Abylai Khana, ser.filologicheskaya. (Bulletin of KazUMOiWL named after Abylai Khan, ser. Philological.). 2019, №2, 114 – 120 pp.

[5] Olofsson A. D., Fransson G., Lindberg J. O. A study of the use of digital technology and its conditions with a view to understanding what ‘adequate digital competence’ may mean in a national policy initiative. - Educational Studies, 2020. - 46:6, 727-743 pp.

РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННЫМ ЯЗЫКАМ

Бейбитова М.С.¹,

¹магистр, преподаватель

КазУМОиМЯ им.Абылай хана,

beibitovs@gmail.com

Аннотация. В статье рассматривается проблема цифровых технологий в преподавании иностранного языка. Современные цифровые технологии способны дополнить существующие традиционные подходы и методы обучения иностранным языкам. Преимущество цифровизации в возможности ее использования при создании новых и совершенствовании имеющихся подходов к иноязычному образованию. Новизна и актуальность данной проблемы требуют более тщательных исследований.

Ключевые слова: цифровизация, иностранный язык, обучение иностранному языку, цифровые технологии.

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Beibitova M.S.¹,

¹master of arts, ESL teacher

Abylai Khan KazUIR&WL,

Almaty, Kazakhstan

e-mail: beibitovs@gmail.com

Abstract. The publication covers the topic of digital technology in teaching a foreign language. Modern digital technologies are capable of supporting any approaches and methods of teaching foreign languages. Therefore, digitalization can be used with equal success both to create new and improve existing approaches. The problem question has not been studied so far, and the reform requires deep research.

Keywords: digitalization, foreign language, digital technologies.

Статья поступила 25.11.2020